

Ændring af hvidvaskningsdirektivet åbner mulighed for bekæmpelse af skatteunddragelse

Enorme pengesummer bevæger sig ulovligt imellem lande, både i EU og udenfor. De 5.000 milliarder kroner, der hvert år bevæger sig illegalt ud af verdens udviklingslande, såvel som de 7.500 milliarder, der forsvinder ud af EU, bevæger sig i stor stil via mørklagte ruter gennem skattely.

Mange selskaber i skattely bestyres af advokater gemt bag komplekse selskabsstrukturer, der gør det vanskeligt at få information om selskaberne og deres ejere. Organisationen BOWNET har afsløret, at hele 76.9 % af de selskabsregistre der eksisterer i EU ikke indeholder information omkring selskabers reelle ejere, men derimod blot henviser til et andet selskab eller en stråmand. Altså en tredje person i hvis navn et selskab er registreret. Selskabet ligger ofte i et skattely der beskytter selskabets ejers identitet. Det giver mulighed for at skjule skatteunddragelse og andre kriminelle aktiviteter.

Da Financial Action Task Force (FATF), antihvidvaskningsgruppen under OECD, opdaterede deres retningslinjer i starten af 2012, satte det gang i den tredje revidering af EU's Hvidvaskningsdirektiv. Direktivet diskuteres i EU-institutionerne i de kommende måneder. EU's Hvidvaskningsdirektiv vil blive en vigtig fortolkning af FATF's retningslinjer, og en stram fortolkning vil kunne anvendes til at lægge pres på lande og skattely uden for EU for at få åbenhed. I forhold til at vanskeliggøre skatteunddragelse såvel fra Danmark og EU som fra udviklingslandene er der særligt to områder af direktivet, der er vigtige:

- Sikre offentlighed om, hvem der er de egentlige ejere bag selskaber, fonde og konti.
- Gøre skatteunddragelse til en forbrydelse på linje med anden økonomisk kriminalitet, således at Hvidvaskningsdirektivet giver mulighed for at forfølge og straffe skatteunddragelse og de advokater, banker og revisorer, der hjælper og rådgiver omkring skatteunddragelse.

Hvorfor er offentlige ejerskabsregistre så vigtige?

I mange lande, primært skattely, afkræves selskaber ikke information om deres reelle ejere. Uden den oplysning kan man for det første ikke undersøge, hvor et selskabs overskud ender, men heller ikke hvem der tager beslutningerne. Dermed bliver det op til myndighederne at optreffe en kompleks selskabsstruktur, hvis der er mistanke om kriminalitet. Og eftersom skattely i sagens natur ikke er synderligt samarbejdsvillige over for andre landes myndigheder, kan det trække ud i flere år. Dette giver de implicerede selskaber tid til at dække deres spor, og pålægger de håndhævende instanser voldsomme udgifter til en måske frugtesløs efterforskning. Ydermere kan det dække over korrupte politikere, der bestyrer selskaber i konflikt med deres offentlige hverv.

FATF anbefaler, at lande øger indsatsen mod dette misbrug, ved at sikre gennemsigtighed ift. selskabers reelle ejere. De foreslår blandt andet, at selskaber "så vidt muligt" forsøger at opbevare information omkring deres reelle ejere internt. Men det er slet ikke stramt nok formuleret. Mange af de implicerede skuffeselskaber har ikke en hjemmeside eller kontaktoplysninger, der kan give adgang til de relevante oplysninger. Et offentligt register vil derimod holde selskaber umiddelbart ansvarlige for de oplysninger, der står i det, fordi civilsamfundet, borgere og journalister til enhver tid kan tjekke op på dem.

I Danmark er der lige nu et offentligt ejer-register på vej med forventet implementering i 2014, hvori aktie- og anpartsselskabers reelle ejere, defineret som ejende 5 % eller mere, vil blive registreret. Dette register

IBIS Analyse

Oktober 2013 Lars Koch og Peter Møller

skal selvfølgelig være offentligt tilgængeligt og bør have oplysninger om, hvem der er de egentlige ejere – altså personer af kød og blod, ikke blot stråmænd eller skuffeselskaber i skattely.

En indvending mod omdannelsen af et sådant register til at inkludere alle danske selskaber er, at det vil medføre store administrative omkostninger, og at det desuden er tvivlsomt, at der er kapacitet til at holde det opdateret. Hvis registret holdes lukket bliver det en statslig opgave at holde det opdateret, og det vil naturligvis have et vist administrativt omfang. Derfor skal registret være offentligt tilgængeligt, hvilket vil give selskaberne et retsligt incitament til at holde deres oplysninger opdateret.

Hvorfor skal skatteunddragelse gøres til en forbrydelse på linje med anden økonomisk kriminalitet?

I dansk lov er skatteunddragelse en forbrydelse, der omfattes af regler om hvidvaskning på linje med anden økonomisk kriminalitet. Der er derfor i Danmark de samme krav til finansielle rådgivere om at indberette eventuel mistænkelig adfærd til myndighederne.

I en række andre EU lande er skatteunddragelse ikke kriminaliseret i nær samme grad som i Danmark. Det betyder, at hvis man sporer en skatteunddrager til et skattely, vil man oftest blive nægtet information om vedkommende, på den baggrund, at deres overtrædelse ikke er dækket af landets love. Hvidvaskning er tilegnelsen af penge der er ulovligt tjent, og ubeskattede indtægter bør defineres som ulovligt tjent. Hvis skatteunddragelse bliver gjort til forbrydelse på linje med anden økonomisk kriminalitet, vil ubeskattede penge ikke længere kunne gemmes i skattely i EU, under dække af en lempelig lokal skattelovgivning, fordi lovgivningen om hvidvaskning i så fald vil træde i kraft. Samtidig vil de finansielle rådgivere, der hjælper med skatteunddragelse, kunne straffes på linje med hvis de bidrog til at hvidvaske penge fra korrupsion, narko eller terrorisme.

Hvad kan Danmark gøre?

Hvidvaskningsdirektivet forhandles lige nu i EU med henblik på at få det vedtaget inden parlamentsvalget i maj. Det falder ind under Erhvervs- og Vækstminister Henrik Sass Larsens ressort. Danmarks lovgivning er næsten på niveau med hvad der efterspørges på EU-plan. Det er derfor i Danmarks interesse at arbejde for et ambitiøst og progressivt hvidvaskningsdirektiv med offentlige registre over selskabers reelle ejere, og en stramning af lovgivning omkring skatteunddragelse, så det sidestilles med anden økonomisk kriminalitet når ubeskattede midler hvidvaskes. På vegne af verdens udviklingslande er det også kritisk at få taget skatteunddragelse alvorligt som en kriminel handling, med enorme negative konsekvenser for den statslige indtjening der skulle kunne finansiere uddannelse og udvikling.

Det vil ikke bare styrke indsatsen mod skatteunddragelse i Danmark og EU, men også spille tilbage til fortolkningen af FATF's retningslinjer og give mulighed for at kræve større gennemsigtighed i skattely. Disse ændringer, både i EU og videre uden for EU, er af største vigtighed for udviklingslandene for at bremse skatteunddragelse og korrupsion, der gemmer sig bag hemmelige strukturer i skattely i og uden for Europa.

